

"Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігінің
сыртқы саяси қырлары (1991-2012)

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасы тәуелсіз,
ынтымақас. Қазақстанның әрбір өңірі қауіпсіздік
шараларын сақтауда. Қазіргі таңда Қазақстанда әртүрлі
сапамен дамуда. Оның ішінде осы қауіпсіздік шаралары
қарқынды даму үстінде. Бұл талаптар жаһандық
деңгейде де дамуда. Бұл талаптарға тоқтасақ, мысалы
әр елде өз ұлттық қауіпсіздік органдары бар, ол органдар
осы жаһандық болсын өңірлік болсын мәселелерге
қатысты өз талаптарын қояды. Яғни сол жерде тұрып
жатқан жергілікті халық сол талаптарды ұстанап,
бағынуы тиіс. Бұл талаптар мемлекеттің қауіпсіздігін
қамтамасыз етеді. Мәлім жаһандық және өңірлік
қауіпсіздіктің жаңа талаптарына тоқтасақ ол
біріншіден жаһандық терроризм, екіншіден
кибернетика.

Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары
төңірегіндегі кеңес ұлттық қауіпсіздіктің сыртқы
саяси қырларының бір бөлігі саналады. Азиядағы
өзара іс-қимыл және сенім шаралары бойынша
кеңестер, ұйымдар бар мысалы айтсақ АЭСШК
ұйымы 1992 жылы құрылған, Қазақстанның бастауымен.
Бұл ұйым негізінен Азия мемлекеттері арасында
өзара қауіпсіздікті, сенімді, ынтымақтастықты
нәтижелі етеді. АЭСШК Қазақстанның жаһандық
қауіпсіздікке қосқан маңызды үлесінің бірі
болып табылады.

2001 жылы құрылған Шанхай ынтымақтастық
ұйымы өңірлік қауіпсіздікті нығайтуды
маңызды рөл атқарады. Қазақстан ШЫҒ
аясында терроризм, экстремизм және
сепаратизмге қарсы күреске белсенді
қатысқан келеді. Ұйым шеңберіндегі Орталық
Азиядағы тұрақтылықты сақтауға өзіндік етті.
2018 жылы қабылданған Ақтау конвенциясы
Каспий теңізінің құқықтық мәртебесін
айқындады. Бұл конвенция Каспий маңы
елдері арасында ынтымақтастықты, достықты,
серіктестікті нығайтып, аймақтағы
қауіпсіздік пен тұрақтылықты қамтамасыз
етуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ аймақтағы
қалыптасқан қауіпсіздік пен экономикалық
тұрақтылықты сақтауда өте маңызды
рөл атқарады. Мәселен алғашқы Каспий теңізінің
құқықтық мәртебесін реттеу аймақтағы
қауіпсіздік пен экономикалық ынтымақтастық
ты нығайтты деген болады. Мәселен менің
ойымша Қазақстанның Бейбіт Бастамалары
мемлекет үшін ғана емес, барлық қауымдастық
үшін үлгі бола алады. Себебі ел қауіпсіздікті
сенім, диалог және жауапкершілік
арқылы қамтамасыз етудің тиімді жолын
көрсетті.

Қазақстанның шектес мемлекеттерімен шекарасын белгілеу де, Қазақстан республикасының ұлттық қауіпсіздігінің маңызды мәселесі. Қазақстанның көрші мемлекеттерімен мемлекеттік (не) шекарасын заңды түрде белгілеуі өзірлік қауіпсіздіктің маңызды факторы болды. Ресей, Қытай, Қырғызстан, Өзбекстан және Түрікменстанмен шекара мәселесінің талақ шешілуі аймақтағы тұрақтылықта қоштамасыз етті.

Қорытындылай келе Қазақстанның қауіпсіздік саясатындағы бастамалары өзірлік тұрақтылықта нәтижелі бастамалар. Елдің бейбіт саясаты халықаралық деңгейде бастамалар, Қазақстан мемлекетінің әкімді сәріктес ретінде танытты.